

Dorpsstraat 7
2712 AB Zoetermeer

port betaald
Zoetermeer

't Seghen Waert

jaargang 18 nummer 3

juni 1999

verenigingsblad van het Historisch Genootschap
Oud Soetermeer

Historisch Genootschap Oud Soetermeer

Bestuur

dhr. E.H. Oskam

Juweellaan 175, 2719 SB Zoetermeer

tel. (079) 361 65 38

dhr. B.F. Tuinstra, (A.W.Z., wnd. secretaris)

Marsmanhove 88, 2726 CP Zoetermeer

tel. (079) 321 98 59

dhr. H.B. Huurman, penningmeester

Edelsteensingel 172, 2719 RC Zoetermeer

tel. (079) 362 17 30

dhr. C.A.M. Klein (G.W.Z.)

Tijberg 55, 2716 LK Zoetermeer

tel. (079) 351 44 55

cam.klein@hccnet.nl

dhr. J.W. Dreise (I.S.V.)

Beveland 4, 2716 CP Zoetermeer

tel. (079) 321 02 32

dhr. A.C.J. Vermeulen (Act. Cie.)

Den Hoorn 1, 2712 BB Zoetermeer

tel. (079) 316 78 46

t.vermeulen@consunet.nl

dhr. M.H.A.W. Huisman

Bernhardstraat 2, 2712 CS Zoetermeer

tel. (079) 316 31 79

mevr. P.E. Vijverberg

Corantijnstraat 32, 2315 VR Leiden

tel. 06 - 5 570 68 32

Redactie

mevr. C.J. Moerman-van Voorst

Dublinstraat 253, 2713 HT Zoetermeer

tel. (079) 352 14 88

cmoerman@wirehub.net

mevr. P.E. Vijverberg

Corantijnstraat 32, 2315 VR Leiden

tel. 06 - 5 570 68 32

petra.vijverberg@ymnl.yamaha-motor.nl

dhr. Th.J.A.M. van der Poel

Savelsbos 195, 2716 HJ Zoetermeer

tel. (079) - 3521693

Ledenadministratie

dhr. A.Ph. Rademaker

Banckertstraat 5, 2712 KK Zoetermeer

tel. (079) 316 43 74

Archief

mevr. J.M.C. Huisman-Aaftink

Bernhardstraat 2, 2712 CS Zoetermeer

tel. (079) 316 31 79

Contactpersonen werkgroepen

Archeologische werkgroep

mevr. S.E. Swarte

p/a Dorpsstraat 7, 2712 AB Zoetermeer

tel. (071) 572 04 07

Genealogische werkgroep

mevr. M.E. Vijverberg-Kalkema

Stekelbaarsslot 35, 2724 AR Zoetermeer

tel. (079) 331 65 52

kalkema@stad.dsl.nl

Interviewgroep Sprekend Verleden

dhr. E.W. van den Burg

Fr. Hendriklaan 32, 2712 EE Zoetermeer

tel. (079) 316 48 58

't Seghen Waert is een uitgave van het
Historisch Genootschap Oud Soetermeer.
Het blad verschijnt vijf maal per jaar.
ISSN: 1384-7260

Inhoud

Activiteitenkalender - Jubileumkalender	2
Genalogische Werkgroep Zoetermeer	4
Ledenbestand	5
Aanwinsten	5
Sprekend verleden in gesprek met Martin Henneken.	6
Werken in stof en stilte...	16
Nieuw logo Oud Soetermeer	21
Opgraving Dorpsstraat/Stationsstraat	22
De Nutriciahoeve	24
Gratis lid tot 2000!	26
AWZ Inloopmiddagen	27
Contributie	27

Kopij voor het september-nummer van 't Seghen Waert

Uw kopij voor het volgende nummer is dagelijks zeer welkom bij mw. C.J. Moerman- van Voorst, Dublinstraat 253, 2713 HT Zoetermeer. De sluitingsdatum voor het september-nummer is 20 augustus 1999.

Van de redactie

In dit dikke zomernummer van 't Seghen Waert vindt u veel interessante artikelen! Natuurlijk vindt u zoals altijd een interview, ditmaal met Dhr. Henneken. Daarnaast is er ook een kort verslag van de Archeologische werkgroep over de opgraving aan de Dorpsstraat/Stationsstraat en er is nieuws van de Genealogen. Tot slot leest u alles over het archief als eerste aflevering van een serie interviews van de redactie van 't Seghen Waert met de werkgroepen en commissies binnen het genootschap. Hoewel dit nog niet alles is, in ieder geval van alles wat!

Voordat u omslaat: op pagina 26 leest u alles over een bijzondere ledenwerf-actie waaraan u ook een bijdrage kunt leveren!

Petra Vijverberg

Activiteitenkalender - Jubileumkalender

- Za 10 juli Fietstocht langs het Groene Hart; start 10.00 uur 't Oude Huis, Dorpsstraat 7.
- Za 11 september Open Monumentendag, thema: 'Monumentaal Groen'.
September Kerkepad excursie. De NCRV kon ons nog niet informeren op welke dag dit precies plaats gaat vinden. Wij adviseren u in september de kranten erop na te slaan voor de definitieve datum en het programma.
- Di 12 oktober Zoetermeerse wegen in dia's. Zaal 't Centrum, Frans Halsstraat 1, 20.00 uur.
Oktober Opening Oranjetentoonstelling in het Stadsmuseum Zoetermeer in 't Oude Huis, Dorpsstraat 7
- Begin November Wijkavond De Leyens/Buytenweg. Interessante lezingen van de werkgroepen van het Historisch genootschap met betrekking tot deze wijken.
24 november Algemene Ledenvergadering

Toelichting fietstocht 10 juli

Een onderwerp dat meerdere malen terugkomt in de activiteiten van het Historisch genootschap is de ontwikkeling in het Groene Hart. Jarenlang is een maatschappelijke discussie gaande over de toekomst van dit groene gebied. Zal de verstedelijking langzaam maar zeker dit typisch Hollandse landschap teisteren? En zijn de gecultiveerde oerbossen zoals het Bentwoud een verrijking van de Zuid-Hollandse natuurwaarde? Tijdens de fietstocht zullen wij ons niet inhoudelijk met deze vragen bezighouden, maar we worden er wel mee geconfronteerd als we over de landelijke Zegwaartseweg langs de nieuw te bouwen wijk Oosterheem fietsen. De hectiek van de stad verdwijnt als we voorbij Benthuizen letterlijk het Groene Hart binnenfietsen. Deskundigen wijzen u op de landschappelijke elementen in dit eeuwenoude veenweidegebied en vertellen u over de ontstaansgeschiedenis van het Zuid-Hollands landschap. Via de kerkenpaden bij Zoeterwoude komen we terecht bij ons einddoel, boerderij 't Geertje, waar u een consumptie krijgt aangeboden. Net als tijdens de fietstocht langs Zoetermeerse begraafplaatsen ontvangen de deelnemers een speciaal voor deze gebeurtenis vervaardigde brochure. Hierin wordt de route beschreven en is achtergrondinformatie te vinden, zodat u de tocht later nog eens na kunt fietsen.

We verzamelen om 10.00 uur 's ochtends bij 't Oude Huis, Dorpsstraat 7, waar u een kopje koffie krijgt aangeboden. Voorinschrijving is wel noodzakelijk. U kunt zich aanmelden bij Gertjan Moers, tel. 316 36 60 of Corry de Graaf, tel. 316 72 76). De fietstocht is gratis voor de leden van het Historisch genootschap. Aan niet leden wordt een bijdrage van fl. 5,- gevraagd.

Toelichting Open Monumentendag 1999 op 11 september

Dat niet alleen gebouwen monumentaal zijn, blijkt uit het thema van Open Monumentendag 1999: 'Monumentaal Groen'. Tien thema's (parken, tuinen e.d.) worden gecombineerd met een mooie fietstocht. Er zal tevens een publicatie verschijnen waarin een kort overzicht staat vermeld van alle Zoetermeerse parken.

Open Monumentendag 1999 zal voor het Historisch genootschap een dag worden waaraan wij met ingetogen trots zullen terugdenken. Enkele jaren geleden maakten wij ons publiekelijk zorgen over de staat van een antieke grenspaal die op een afgelegen plaats door vandalisme ten onder dreigde te gaan. De gemeente Zoetermeer heeft zich intussen over de, inmiddels gerestaureerde, grenspaal ontfemd en zal deze - naar verwachting - tijdens Open Monumentendag op haar nieuwe bestemming onthullen.

Uiteraard zullen de werkgroepen van het Historisch genootschap zich in 't Oude Huis presenteren. De Archeologische Werkgroep Zoetermeer (A.W.Z.) zal u het resultaat laten zien van de meest recente opgravingen. De Genealogische Werkgroep Zoetermeer (G.W.Z.) kan u behulpzaam zijn bij het uitzoeken van uw familiestamboom of wellicht hebben zij uw stamboom al uitgezocht. Kom gerust eens kijken! De Interviewgroep 'Sprekend Verleden' interviewt (oud-)Zoetermeesters. De interviews zijn uiteraard niet te raadplegen. Maar de leden kunnen u wel vertellen wat zij doen. Bovendien is het archief van het Historisch genootschap geopend. Hier zijn foto's en ander materiaal in te zien en bij te bestellen. U bent op 11 september van harte welkom!

Toelichting Zoetermeerse wegen in dia's.

De dia-avonden, bijeengesproken door Cor van Wieringen, blijken keer op keer te zorgen voor een volle zaal. In de afgelopen jaren hebben wij al een 'wandeling' gemaakt langs de Voorweg, de Zegwaartseweg en de Rokkeveenseweg. Dit jaar is het - onder voorbehoud - de beurt aan de Vlamingstraat, de Van Rijweg, de Broekweg en de Meerpolder. Leden van het Historisch genootschap hebben gratis toegang.

Toelichting Oranjetentoonstelling in oktober

Aanleiding voor de oprichting van Oud Soetermeer was een historische tentoonstelling ter gelegenheid van het 50-jarig regeringsjubileum van koningin Wilhelmina tijdens de oranjeveesten van dat jaar (1948). Dit heugelijke feit willen we, in samenwerking met Stadsmuseum Zoetermeer in 't Oude Huis, herdenken middels een Oranjetentoonstelling. In de tentoonstelling worden onder meer voorwerpen getoond uit de privécollectie van een oranjehuis-verzamelaar.

Genalogische Werkgroep Zoetermeer

Henk Windmeijer

De G.W.Z. heeft haar eerstkomende inloopavonden op maandag 7 juni en 7 september gepland. Op de inloopavonden kan een ieder kennisnemen van de activiteiten van de werkgroep. Gegevens over Zoetermeerse en Zegwaartse families zijn dan toegankelijk. Op 14 juni vergadert de G.W.Z. en op de derde maandag van de maand kunnen leden van de vereniging de periodieken op genealogisch en geschiedkundig gebied inzien. Alle avonden beginnen om 20.00 uur in 't Oude Huis, Dorpsstraat 7 en eindigen circa 22.00 uur. In de vakantie maanden juli en augustus vervallen alle bijeenkomsten.

Op zaterdag 17 april 1999 verleende de werkgroep haar medewerking aan de Genealogische Contactdag in het kerkgebouw van de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der laatste dagen te Leiden. U kon kennismaken met een aantal genealogische verenigingen en organisaties, waaronder het Algemeen Rijksarchief, Streekarchief Rijnlands Midden, Gemeentearchief van Leiden, NGV afdeling Rijnland en het computerprogramma PRO-GEN. Daarnaast werd u in de gelegenheid gesteld het wereldberoemde archief van de kerk te raadplegen.

Mocht u deze dag gemist hebben, dan wordt u in het najaar in de gelegenheid gesteld de 8e Delflanddag te bezoeken. Deze genealogische dag, met medewerking van de G.W.Z., wordt dit jaar gehouden te Pijnacker in het Parochiehuis aan de Oostlaan. Het parochiehuis is circa 300 m van het NS-station gelegen en bereikbaar met bus 121 van ZWN vanuit Zoetermeer richting Delft. Vooralsnog is het de bedoeling van de organisator, de NGV afdeling Delfland, tijdens deze dag een drietal lezingen te houden met als mogelijke onderwerpen genealogisch en historisch onderzoek in Berkel en/of Pijnacker, genealogie voor beginners en hoe zoek ik naar een familiewapen? De 8e Delflanddag vangt aan om 11.00 uur en sluit om 16.00 uur.

Ledenbestand

Wij heten de volgende leden heel hartelijk welkom in onze vereniging. Op één na wonen allen in Zoetermeer:

Dhr. G.J.M. Adegeest, Korenmolenweg 43, Bleiswijk
Mevr. W.J.E. Begemann-Scheer, Dorpsstraat 8, (gezinslid)
Dhr. C. van der Goes, Eerste Stationsstraat 94
Dhr. E. Mosselman, Lelievaart 29
Dhr. H.G. Mulder, Paasberg 52
Mevr. Nahon-Zegwaard, Zegwaartseweg 68
Dhr. H.G. Reeuwijk, Berglaan 48
Mevr. T. Snel-Bruin, Wolfertstraat 28
Dhr. J.H. Sterrenburg
Mevr. Chantal Visser, Dunantstraat 313
Dhr. J.A. Vossepoel, Du Meelaan 492
Dhr. C.J. Westgeest, Corn. Van Eerdenstraat 60

Aanwinsten

Waarvoor de gulle gevers uiteraard van harte worden bedankt:

A.J.A. Scherpenhuyzen: acht gekleurde ansichtkaarten uit de jaren twintig.
J. Adegeest: reproductie van een foto van een bruiloft uit ca. 1920.
L. van Zwet: gedenkboekje ter gelegenheid van 90 jaar tuinbouw in Bleiswijk.
C. van Wieringen: boek Leven op het platteland.
A. van Wel, Rotterdam: vijftien foto's met betrekking tot de Spar uit de periode 1930-1960.
J. Pluimer: foto van een klas van de christelijke school uit 1931.
H.J. Sebel: 'DSO-Nieuws' 1947 en 1954-1967; met berichten uit Nederlands Indië.
C. Cammeraat-Muilwijk, Moerkapelle: vier reproducties van etsen van de Dorpsstraat.
H. Overeem: (voor de archeologische collectie) halswervel van een mammoet, 10.000 tot 100.000 jaar oud.

Het bestuur - en de collectiemedewerkers - zijn blij met al deze zaken, die voor iedereen ter inzage zijn in het archief van de vereniging in 't Oude Huis op woensdagmiddag tussen 14.00 en 17.00 uur.

Sprekend verleden in gesprek met Martin Henneken.

Louis van den Burg en Gertjan Moers

De familie Henneken is geen onbekende in Zoetermeer. Sinds mensenheugenis wonen en werken zij in het voormalige boterdorp. Martin Henneken is in 1932 geboren aan Den Hoom, of 'De Horre', zoals oud-Zoetermeeders zelf zeggen. Over de oorsprong van de familie Henneken weet Martin weinig te vertellen: 'Daar werd vroeger gewoon niet over gesproken.' Vader Jan Henneken had een winkel aan Den Hoom 7. Na diens overlijden heeft Martin samen met zijn broer Jacques de winkel van hun vader voortgezet. Inmiddels is de derde generatie in het bedrijf werkzaam; Jan Henneken is de huidige eigenaar.

Bodedienst

'Mijn opa had een bodedienst, dat was eigenlijk een hittekar met een paar paarden er voor en zo reed hij naar Leiden. Dat was zijn vaste route, Zegwaard - Zoetermeer - Stompwijk - Zoeterwoude - Leiden. Mijn oom Kees heeft later de bodedienst voortgezet. Nu is het een verhuisbedrijf. Ze vervoerden alles wat los en vast zat. Ik heb natuurlijk nooit precies geweten wat mijn opa heeft vervoerd want hij is in 1929 overleden, maar ik weet het wel van ome Kees. Hij vervoerde van ijsstaven tot de hosties voor de kerk. Noem maar op, allemaal artikelen voor winkels en bedrijven in Zoetermeer. Toen hier nog geen hoedenzaak was, ging hij naar de Haarlemmerstraat in Leiden en kocht hij voor mevrouw X zoveel hoedjes. Dan zocht die mevrouw een hoedje uit en de rest nam hij de volgende dag mee terug. Gebak kon je ook niet kopen op Zoetermeer. Je had hier wel broodbakkers maar een banketbakker had je niet. Dan nam hij een doosje gebak mee uit Leiden. Van alles en nog wat, wat er te vervoeren was vervoerden ze dus.'

Je had in Zoetermeer en Zegwaard meer bodediensten

'Je had Bode Scholten, die reed op Den Haag en Bode Van der Spek reed op Delft en Rotterdam. Dus dat was verdeeld. In Zoeterwoude bijvoorbeeld, had je Bode Berk en dan mocht ome Kees weer geen vracht meenemen van Leiden naar Zoeterwoude. De doorgaande vracht mocht hij wel meenemen maar hij mocht het niet lossen in Zoeterwoude. Er waren duidelijk afspraken. Als je wilde dat de bode bij jou stopte, hing je een bord voor het raam of op het hek met de initialen van de bodedienst, zoals 'BH' voor Bode Henneken. Zo werkte dat, want een telefoon hadden ze nog niet.'

Een tentoonstelling anno 1948 op het schoolplein van de openbare school. Let met name eens op de prijzen

Den Hoorn anno 1935. In het witte pandje links woonde 'opoe' Henneken. Het hoge pand rechts is de winkel/woonhuis van vader Jan Henneken

Een winkel in ijzerwaren

Mijn oma, of opoe was het toen, kan ik mij goed herinneren. Ze had haar tot op haar billen, als ze die haren los had. En zij had aan Den Hoorn 2 al een winkeltje met ijzerwaren en gereedschappen, maar ze scheen er ook snoep bij te verkopen. Dat heb ik later wel eens van klanten gehoord, dat ze snoep gingen halen bij mijn oma. Die winkel is later overgenomen door mijn tante Geert en mijn ooms Jaap en Adriaan. Tante Geert stond in de winkel en ome Jaap was degene die op de weg zat. Oom Adriaan is altijd metselaar geweest. Hij woonde wel bij de winkel, maar hij ging gewoon naar zijn baas toe. Na de oorlog is hij bij de winkel gebleven. Toen heeft hij min of meer de functie van mijn tante overgenomen.

Als ik terugdenk aan de winkel dan was er gewoon een houten toonbank en daar stond een weegschaal op met losse gewichtjes en op de toonbank stond van alles. Van een kluwen touw tot een pot verf en weet ik veel wat er allemaal op de toonbank stond. En dan hadden ze allerlei kasten met laatjes, honderden laatjes, en daar zat een schroefoog in, of een duim of een glassnijder. Later, toen oom Adriaan was overleden, hebben wij de inventaris van die winkel bij ons in het magazijn gezet, want laatjes heb je natuurlijk altijd te kort. Dus die ladenkasten hebben we nog. Op verschillende laatjes staan nog tekeningen die zij uit een prijscourant hebben geknipt en op het laatje hebben geplakt. Dat

was het modelletje van wat er in het laatje zat. Het was echt een rommelwinkel waar je van alles kon vinden. De grote dingen hadden ze achter in de schuur staan, zoals gaas en prikkeldraad. Dat heb ik wat zien afmeten! Voor de rest verkochten ze teer, bijvoorbeeld carboleum, verfwaren, een schop, een riek, een schoffel, een hark, een zaag, een hamer. En wilde je tien spijkers hebben, kon je tien spijkers krijgen!

Ze gingen er altijd prat op dat je in het algemeen geen slechte zaag of schop of riek kocht. Ze wisten wel wat ze verkochten. Dat is altijd zo gebleven. Later verkochten ze ook wasmachines, centrifuges en wringers. Stofzuigers hadden ze ook. Geen radio of tv. Een koelkast heb ik ook nooit gezien. Dat interesseerde ze denk ik niet. Ik heb er nooit één in de winkel gezien.

Radio'sentv's

Mijn vader is niet in het bedrijf bij zijn broer en zus gaan werken. Hij is begonnen als smid bij Piet Bos. Die zat in de smederij waar nu Van Driel zit. En medio 1929 is hij voor zichzelf begonnen. Maar hij is wel een hele tijd smid geweest, want mijn vader had zelf een smidse bij ons achter staan. Het aambeeld hebben we trouwens nog.

Mijn ouders zijn in 1925 getrouwd en ze hebben geloof ik nog even in een schuur gewoond, maar over dat soort dingen werd vroeger niet gesproken. Ik weet wel dat wij nog heel wat jaartjes in het huis op Den Hoorn 5 hebben gewoond, dus het huis van Brandhorst, in die tijd. Toen heeft hij op een gegeven moment dat lapje grond gekocht waar nu nummer 7 staat. Daar stonden nog vier huizen achter en daar woonden 'Jan de Stille', 'Jan de Sterke', 'Jan de Poelepetaat' en Piet de Wit.

Mijn vader is begonnen met ijzerwaren en gereedschappen, dus alles wat met een boerenbedrijf te maken had. Tot zelfs een ploeg of een eg. Ik heb wel gezien dat de grasmachines voor de boeren met een krat aankwamen en dan was hij ik weet niet hoeveel uur bezig met zo'n machine om ze in elkaar te zetten. 's Morgens vroeg bracht hij die grasmachine naar de klant. Dan reed hij met die machine achter de auto bijvoorbeeld naar Berkel.

Hij werd dus een concurrent van zijn broer en zus, maar heeft wel zijn eigen wijk opgebouwd. En hij werkte gewoon uit het gesloten huis. Hij had een magazijn achter het huis staan. Daar stonden zijn spullen opgeslagen. Mijn vader bezocht dus hoofdzakelijk boeren. Maar nu komt het. Hij deed zaken met R.S. Stokvis & Zn - wat later de naam Erres is geworden. Toen kwam de

eerste radio opzetten, de eerste stofzuiger en de eerste wasmachine. En daar is mijn vader zich een beetje op gaan toeleggen. Zo is dat van lieverlee gegaan.

Wij hadden dan wel een gesloten huis, maar mijn vader had wel wat radio's in voorraad. Geen tientallen, maar wel een stuk of tien. De radio's zijn in de oorlogsjaren weggestopt in de holle ruimte boven de schuifdeuren tussen de voorkamer en de achterkamer, want die radio's moesten eigenlijk worden ingeleverd aan de Duitsers. Nadat de oorlog was afgelopen, gingen we van lieverlee uit een ander vaatje tappen. Als je een foto ziet van ons woonhuis, dan had je twee van die kleine zijraampjes en daar zette hij een radio in. En hij haalde de bloemetjes uit het kozijn en daar werd ook een radio neergezet. Hij maakte zo een kleine etalage. Dat weet ik nog, dat vond mijn moeder helemaal niet leuk. Maar mijn vader zag daar toekomst in. Aannemer Veldhuizen heeft toen, tot groot verdriet van mijn moeder indertijd, een etalage gemaakt. Een stuk van de kamer werd gewoon afgezet met een gordijn, dus de kamer bleef de kamer nog wel. Medio 1952 werd de gehele voorkamer en de hal winkelruimte. Mijn vader heeft wel geweten dat we gingen verbouwen, maar hij heeft de opening niet meer meegemaakt, want hij is in augustus 1956 overleden.

De eerste tv

De eerste proefuitzending, als ik mij dat nog herinner, dat je het eerste testbeeld erop kreeg. In het begin had je niet eens elke dag televisie. Op vrijdag en zaterdag werd er uitgezonden en wij zorgden wel dat voor die tijd de televisie er stond. Ik weet nog dat we op de eerste oudejaarsavond drie tv's verkochten. En dat was heel wat, op die oudejaarsavond.

In die beginperiode was de eerste voetbalwedstrijd op tv. Op zondagmiddag, Holland-België. Dat werd een grote rel, want wij hadden twee toestellen in de etalage gezet en er werden luidsprekers buiten gehangen voor het geluid. Voor het huis was een bushalte maar er ging geen hond opzij zodat die bus er niet doorheen kon. Wij hebben toen wat commentaar gekregen zodat het maar eenmalig was.

Om een tv te verkopen moest ik gewoon naar een klant toe. Dan had je wat folders bij je en eventueel nam je een tv mee maar ik kon daar verder niets mee doen. Ik kon hun niets laten zien. Dan moest je maar proberen om ze te overtuigen of ze dan een tv op proef zouden nemen. Dat lukte over het algemeen wel. Je had ook mensen die zeiden: 'Ik wil het eigenlijk wel eens een keer zien'. Toen hadden wij op een gegeven moment zo'n uitschuifbare mast gemaakt met een antenne erop en die moest je dan omhoog zetten. Je kan wel

zeggen, ik zet die antenne gelijk op het dak, maar zo werkt het natuurlijk niet. En dat luisterde zo verschrikkelijk nauw toentertijd. Al zat je er maar een graad naast, dan had je al storing. Ik kan mij herinneren dat we op de Wallen verschrikkelijk veel schaduwbeeld hadden van de kerken. Maar ook aan de Stationsstraat van de watertoren bijvoorbeeld. Dat was niet eenvoudig. Het was voor ons een uitkomst dat later kabel-tv kwam.

Pasgetrouwde stelletjes moesten alles hebben. Je kon er een stofzuiger kwijt, een wasmachine. Wij zijn jaren lid geweest van zo'n organisatie, Felicitas is dat nu tegenwoordig. Die adressen kregen ze door van de gemeente, dacht ik en die werden weer naar ons, de diverse leveranciers, doorgespeeld. Nu praat ik dus over de jaren '50. Dan ging ik even langs de deur. Soms werd je binnen gelaten en bij een ander niet. Dan gaf ik in ieder geval de folders even af. Meer kon je er op een gegeven moment ook niet aan doen. Later is dat zo gigantisch gegroeid en kreeg je zoveel bruidsparen. Toen was er voor ons geen houden meer aan.'

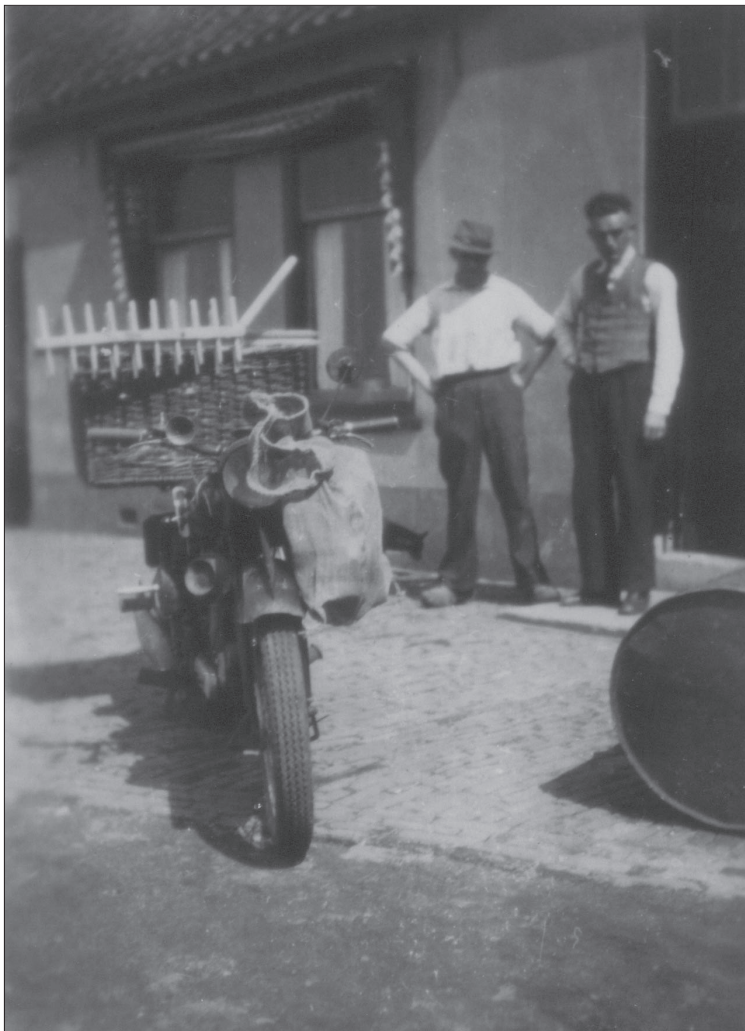
In 1962 is Martin getrouwd met Ina Westerman. Zij heeft zich tot 1992 met hart en ziel ingezet voor de winkel. Net als Martin ging zij zelf op pad om apparaten te bezorgen of reparaties op te halen. Als je al zeventig jaar in Zoetermeer als ondernemer bent gevestigd, mag je veronderstellen dat in het klantenbestand veel bekende plaatsgenoten zitten. Martin zegt er het volgende over:

'Dat wordt steeds minder. Ik ken ze wel maar dat is niet meer specifiek oud-Zoetermeer. Wij hebben ze natuurlijk wel veel, maar die groep wordt steeds kleiner. Het gebeurt wel heel vaak dat het van vader op zoon en van moeder op dochter gaat. Dat hebben wij ontzettend veel gehad en nog steeds, dat de dochter gaat trouwen of samenwonen en bij ons de spullen koopt. Dat wij nog steeds aan Den Hoom zitten is een bewuste keuze geweest. Wij hebben nooit de intentie gehad om groot te worden. Ik zag dat eigenlijk niet zitten om hier of daar in een winkelcentrum te zitten. De klanten kwamen altijd gericht naar ons toe, en dat is nu nog zo. Wij moeten het niet hebben van het winkelende publiek. Er komen wel steeds meer mensen die naar prijzen komen kijken. Die hebben een prijslijstje bij zich van: dit kost zus of zo. Maar daar moeten we het niet van hebben.'

Service staat bij Martin hoog aangeschreven.

'Als ze bijvoorbeeld voor een wasautomaat komen, begin ik met tekst en uitleg te geven hoe dat allemaal werkt en hoe ze dat moeten doen. Als er dan op een gegeven moment zo'n wasautomaat bij een klant gebracht wordt, dan wordt

keurig netjes de oude wasautomaat afgevoerd en dan zeggen we tegen die mevrouw: 'Wilt u dat hoekje even schoonmaken?' Daar geven we haar rustig even de gelegenheid voor en dan sjuwen wij intussen de rest weg en als die mevrouw het niet kan, dan halen wij er zelf even een dweiltje overheen zodat het vloertje een beetje netjes is. Dan wordt dat ding geplaatst en eventueel een nieuw kabeltje eraan en dan staat die machine. Dan wordt het ingesteld en wordt uitgelegd hoe het werkt. Onze service en onze nazorg is eigenlijk onze reclame. Dat durf ik gerust te zeggen. En dat heb ik ook tegen mijn neef Jan gezegd. Er is maar één manier om te overleven en dat is gewoon doorgaan met goede service geven, want anders hebben ze jou ook niet meer nodig. Dat is gewoon het vereiste, je moet net een stapje meer doen dan de concurrent.'

Jaap Henneken bracht de goederen per motor naar zijn klanten. Let eens op de hooirijven in de mand achterop! Op de achtergrond kijken Adriaan en Jaap Henneken toe.

Werken in stof en stilte...

Ton Vermeulen

Ons Genootschap telt ruim 1000 leden. Die kunnen niet altijd weten wat er allemaal in 't Oude Huis gebeurt met al die werkgroepen en commissies. De redactie van 't Seghen Waert gaat daarom de komende afleveringen aandacht besteden aan de diverse actieve groepen binnen het Historisch Genootschap. In dit nummer bijt het archief het spits af.

Bij een archief hebben de meeste leden van ons genootschap nog steeds het beeld van Dorus, Tom Manders, voor ogen die in de jaren 1960 op meesterlijke wijze de archivaris van het octrooibureau verbeeldde: een man met brilletje in een stofjas die druk in de weer was met stoffige registers, die in elk hoekje van zijn depot een heupflesje jenever had staan, terwijl hij tussen de neuten door de zoveelste muizenval registreerde.

Ook ons Historisch Genootschap heeft al tientallen jaren een archief. De redactie van 't Seghen Waert trok er op een woensdagmiddag in mei op uit om te kijken of hier nog wat was veranderd sinds het Dorus-tijdperk en of het beeld van de archivaris aanpassing behoefde.

Zittend op een blarentrekkend Palenstein

Het was de eerste fraaie woensdag van het jaar en voor het interview werd de tuin van 't Oude Huis opgezocht. Op de plattegrond van kasteel Palenstein werd een leuk plekje in de zon gevonden, al moesten helaas vanwege de bakkende ondergrond de zitvlakken worden beschermd met wat handdoeken. Ronald Grootveld lieten we als coördinator en grote vraagbaak eerst aan het woord, omdat hij al twintig jaar bij het archief was betrokken. Volgens Ronald 'is de Archeologische Werkgroep nog net iets ouder, halverwege de jaren 1970 voorzichtig begonnen en in 1978 echt gestart, en het archief is langzamerhand ontstaan vanaf de vestiging van de Oudheidkamer in 1977. Wat er toen aan fotomateriaal was, is grofweg geordend door Theo Schmidt. In 1980/81 vroeg ex-voorzitter J. v.d. Spek of ik de boel niet onder handen wilde nemen, want ik was toch immers archivaris. Er stonden misschien wel honderd plastic laatjes waarin alles wel, en soms niet, op rubriek werd gestopt. Als een van de eerste dingen heb ik toen de vroeg-20ste-eeuwse foto's apart in enveloppen gestopt om ze te beschermen', aldus Ronald.

Jarenlang werd er aangemodderd in de Oudheidkamer aan de Julianalaan, in een van de cellen van het oude politiebureau, totdat het Historisch genootschap naar de Dorpsstraat verhuisde. Daar zat het archief wat krapjes samen met de

De meer dan 100 ladenkastjes van ons archief rond 1980 in de oudheidkamer aan de Julianalaan, op de gang naast één van de cellen

Genealogische Werkgroep op zolder. Toen de Anonieme Alcoholisten in 1994 vertrokken, kwam de huidige kamer op de eerste verdieping aan de voorzijde beschikbaar.

Een goed gevuld 'archief'

De kamer wordt wel 'archief' genoemd, maar het is meer een werkplek en opbergplaats voor degenen die de documentatie en de foto's beheren. Dingen die niet plat zijn, om het maar gemakkelijk te zeggen, worden door de Stichting Stadsmuseum beheerd. Archieven en ten behoeve van de gemeente gemaakte foto's (van na 1960) worden zoveel mogelijk door het gemeentearchief bewaard.

Het genootschap bewaart en beheert documentatie, literatuur, films en foto's. Er zijn nu wel zo'n 800 boeken en tijdschriften en 6 - 7.000 geordende foto's. De laatste zijn op zuurvrij karton geplakt, de beschrijvingen zitten grotendeels in de computer en van veel foto's zijn negatieven gemaakt. Dat alles is de laatste jaren het werk geweest van vooral Hilly Henneken, Joke Huisman, Clara Moerman en Aad Hoogland.

Hilly en Joke

Na Ronald kwamen de dames Henneken en Huisman op de gloeiend hete pijnbank van kasteel Palenstein zitten om ondervraagd te worden. Zij vertelden over hun relatie met Ronald - 'onze grote vraagbaak en we voeren soms ook heftige discussies over hoe iets opgelost moet worden en daar leert iedereen van', aldus Hilly en Joke - en over hun begin in 1992 op de zolder van 't Oude Huis.

Joke en Hilly herinneren zich 'dat de ladenkastjes uit de Oudheidkamer toen nog gebruikt werden en dat in de benauwde ruimte een campingtafeltje

Het huidige onderkomen van ons archief, boven aan de voorzijde van 't Oude Huis

uitgeklapt werd om aan te werken en bij het opstaan de hoofden langs de zolderbalken scheerden, meestal tenminste'.

Langzamerhand zijn ze zich gaan specialiseren. Joke houdt zich vooral bezig met de documentatie, Hilly met de foto's. Beiden houden in principe eenzelfde rubriekenstelsel aan, zodat je niet de hele collectie hoeft door te worstelen als je iets zoekt. Bovendien kan ook aan de computer een zoekopdracht worden gegeven.

Clara, die deze middag niet aanwezig is, vertelt later: 'Van 1992 af voerde ik eerst de kaarten met boektitels en uitgaven van tijdschriften uit een van de 'stoffige' laatjes in in de computer. Momenteel worden alle nieuwe aanwinsten verwerkt door Joke. Daarna startten we met het beschrijven van de duizenden foto's, die al keurig op rubriek in mappen waren gesorteerd. Hilly had inmiddels de Zoetermeerse straten voor haar rekening genomen. Het fotoarchief omvat bijvoorbeeld - hier volgt slechts een greep - landbouwfoto's van oogst binnenhalende of het land bewerkende boeren, klassenfoto's van de drie onderwijsmodaliteiten, binnen verkeer en vervoer foto's van hand- en hondenkarren, bakfietsen, tot auto's, treinen en vliegtuigen, of foto's van toneelspelende of gymnastiek beoefenende dames en heren, enz. Bij dit werk is de alleswetende Ronald onontbeerlijk.

Vorig jaar zijn we gestart met een nieuw archief: Gebeurtenissen. De oudste foto's dateren uit de jaren negentig van de vorige eeuw. In de jaren veertig van deze eeuw vinden we alles wat met de oorlog te maken had, maar ook de Oranjefeesten ter gelegenheid van het vijftigjarig regeringsjubileum van koningin Wilhelmina in 1948. In de jaren zestig gebeurt er in onze groeistad bijzonder veel. We zien de eerste huizen in Palenstein verschijnen, de ontsluiting van Driemanspolder en Meerzicht wordt gevierd, de opening van de eerste bibliotheek en van het zwembad, alles meestal in aanwezigheid van de Commissaris der Koningin en onze B. en W.

Het is voor mij heel belangrijk alles zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk en toch beknopt te beschrijven. Namen moeten correct zijn gespeld; bij twijfel is er een namenboek te raadplegen.

De gezelligheid is op woensdagmiddag ook van belang. Halverwege pauzeren we altijd een kwartiertje. Vaak komt Dirk van der Kolk ons dan verwennen met koffie of thee, en meestal heeft iemand daar wel iets lekkers bij meegebracht en bovendien is er even gelegenheid voor wat persoonlijke aandacht.'

De zoete inval

Op de woensdagmiddag is het soms moeilijk om aan het gewone werk toe te komen, soms lijkt het de zoete inval. Veel mensen komen langs met een vraag, een foto, of verzoeken om een afdruk van een foto (fl. 2,50), vaak de foto die in de wekelijkse rubriek van het Streekblad, genaamd Verleden Herleeft, van R. Moers en C. v. Wieringen heeft gestaan.

Door die laatste rubriek komen ook veel mensen langs met onder meer foto's die ze willen schenken of waarvan het genootschap een negatief mag maken, al geeft dat laatste altijd enig kwaliteitsverlies. Van alle foto's, zowel kleuren als zwart/wit, worden trouwens negatieven gemaakt door Aad Hoogland die vervolgens in een brandvrije kast worden opgeborgen, dit om totaal verlies van het erfgoed bij calamiteiten te voorkomen.

Dromen

Joke en Hilly komen beiden van oorsprong niet uit Zoetermeer, maar zijn nu helemaal aan de historie van de stad verknocht. Joke struint zelfs antiquariaten af en Hilly verzamelt oude spullen. Eerstgenoemde heeft tussen het werk als verpleegster en de Thuiszorg zelfs een tijdje de archiefschool gedaan, Hilly droomde in haar jeugd van een studie kunstgeschiedenis. Hun dromen laten ze nu wekelijks uitkomen: 'De woensdagmiddag is zo'n beetje heilig voor ons, we zetten er zelfs afspraken voor opzij... en we lezen heel veel'. Beiden genieten van hun hobby. Als mensen met vragen komen, dan is het een uitdaging om altijd een antwoord te hebben of te vinden. Bovendien is het leuk om samen met anderen te werken.

De toekomst

De dames Henneken en Huisman en de heer Grootveld hebben wel een kijk op de toekomst. Zoals ze dat zelf zeggen, zouden ze graag 'meer ruimte hebben, bijvoorbeeld door een deel van de kasten met boeken, documentatie en eventueel de foto's op een andere plek neer te zetten'. Want het archief is op woensdagmiddag zeer gevuld met twee werkplekken en drie tot vijf mensen. Een derde werkplek - met computer - bevindt zich in de achterkamer en een vierde plus een computer zou ook nodig zijn. Wellicht kan met efficiënter gebruik van de kamers meer ruimte worden geschapen. Bovendien zijn beiden wel eens bezorgd om de veiligheid van al die foto's en documentatie. De negatieven zijn wel veilig opgeborgen, maar ook de zeer oude originele foto's zouden eigenlijk in brandvrije kasten moeten.

Stof en stilte?

Na het vraaggesprek gaat de interviewer op zoek naar stof. Inderdaad wordt wel wat stof op de boeken gevonden, maar dat herinnert hem vooral aan de lagen stof op zijn eigen verzameling. De geïnterviewden doen in niets aan stof denken, ze dragen niet eens een stofjas. Ze vinden het leuk om de erfenis van Zoetermeer geordend te bewaren en deze open te stellen voor iedereen die belangstelling heeft. Stil zijn ze ook niet altijd, want ze vinden het prachtig als u de stilte verstoort met een bezoekje!

Heeft u belangstelling gekregen... of heeft u nog een computer over?

Wilt u misschien iets vragen of iets opzoeken in de documentatie of de foto-collectie? Dan kunt u iedere woensdagmiddag tussen 14.00 uur en 16.00 uur binnenlopen. U kunt natuurlijk ook helpen met het opvullen van gaten in de collectie door het aanbieden van foto's of documentatie. Gooi nooit zo maar foto's van voor 1965 weg!

Of wilt u meehelpen met het verwerken van de foto's en de documentatie?

Loop dan even binnen of bel woensdagmiddag tel. 316 47 35, of op een ander tijdstip Joke Huisman, tel. 316 31 79.

Nieuw logo Oud Soetermeer

Hiernaast ziet u het nieuwe logo afgebeeld dat gebruikt gaat worden voor het Historisch Genootschap Oud Soetermeer. Het logo is ontworpen door Bouke Tuinstra en is geïnspireerd op de bekende prent van Zoetermeer uit de 'Nederlandse stad en dorpbescrijver' uit 1799. U ziet het aanzicht van het dorp vanaf de Leidse Wallen. Met dit logo onderscheidt het genootschap zich van het museum, dat 't Oude Huis als beeldmerk heeft.

Opgraving Dorpsstraat/Stationsstraat

Marco Mosselman

Mensen die regelmatig de lokale media lezen kan het niet zijn ontgaan: afgelopen november heeft de Archeologische Werkgroep op de hoek van de Dorpsstraat en de Stationsstraat een opgraving gehouden. Dit was voor het eerst in een lange tijd dat de AWZ weer eens de kans had om iets meer te weten te komen van de oudste geschiedenis van ons dorp. Deze mogelijkheid werd dan ook met beide handen aangegrepen.

De aanleiding van het onderzoek was de sloop en nieuwbouw van winkels en appartementen. Voordat de nieuwe leidingen en funderingen werden aangelegd, heeft de AWZ enkele weken gegraven. Tijdens de opgraving zijn voorwerpen en muurresten teruggevonden, die in ieder geval duiden op een continue bewoning vanaf het eind van de veertiende eeuw.

Vondsten

Wat is opgegraven zijn voornamelijk scherven van oude aardewerken gebruiksvoorwerpen en enkele leren schoenen. Doordat het opgegraven aardewerk vrij nauwkeurig te dateren is, kan worden gezegd hoe oud de bijbehorende bewoningssporen zijn. Ook andere factoren, zoals de afmetingen van de bouwstenen vertellen iets over de ouderdom van een muur. Deze methode is echter riskant, omdat stenen vroeger vaak werden hergebruikt. Dat zal zeker gebeurd zijn bij fundamente die immers toch onder de grond lagen. Daardoor kunnen veertiende-eeuwse stenen bijvoorbeeld in de vijftiende eeuw bij bouwwerk zijn gebruikt.

De teruggevonden resten duiden op een continue bewoning op deze plaats vanaf het einde van de veertiende eeuw. Het is goed mogelijk dat er al voor die tijd mensen op deze plaats hebben gewoond, maar dat is niet aan de hand van deze opgraving te bewijzen. Eventuele dertiende-eeuwse huizen waren van hout gemaakt en de resten van deze huizen kunnen in de loop van de tijd zijn vergaan of bij latere bouwwerkzaamheden zijn verwijderd.

De verschillende bebouwingen

Van het oudste opgegraven gebouw is een stenen fundering teruggevonden. Dat betekent echter niet direct dat het een stenen huis moet zijn geweest dat hier heeft gestaan. Het is best mogelijk dat de rest van het huis van hout was. Bij de sloop is de houten opbouw weggehaald en is de stenen fundering deels in de grond achtergebleven.

Wat opvalt, is dat dit gebouw op een verhoging heeft gestaan die door mensenhanden is opgeworpen. Een soort terp dus, waarop het hele dorp

gelegen was. In het drassige moerasland, dat hier destijds is geweest, was dit geen overbodige luxe!

Na de sloop van het bescheiden veertiende-eeuwse huis heeft hier vanaf de vijftiende eeuw een groot en imposant stenen gebouw gestaan. De stenen fundering ervan, die op dikke houten palen was aangelegd, was ruim tachtig centimeter breed. Dit duidt erop dat het gebouw erg zwaar en groot moet zijn geweest. Uit archiefonderzoek blijkt dat er hier op een gegeven moment een bakkerij gevestigd is geweest.

Ook in latere perioden is de bebouwing meerdere malen vernieuwd. Tijdens de opgraving zijn de resten van tenminste vier verschillende stenen gebouwen teruggevonden. Deze zijn dus mogelijk voorafgegaan door houten huizen, waarvan geen sporen zijn teruggevonden.

Een voorlopige conclusie is dus dat ook dit gedeelte van Zoetermeer al vroeg bewoond was. Tot aan 1935 vormde het zelfs een apart dorp (Zegwaard). Het feit dat een deel van het dorp op een terp is aangelegd, wijst op een goede organisatie, terwijl het oude gebruik van steen als bouw materiaal blijk geeft van enige welvaart.

Dorpsstraat Zegwaard vanaf de hoek Molenweg (nu Stationsstraat). 1e links: veldwachter Rademaker, 4e van links Toon Houtman, rechts horlogemaker Van Herwijnen

De Nutriciahoeve

Ronald Grootveld

Dankzij de oplettenheid van een van onze leden, die in Leiden woont, heeft het historisch genootschap de hand kunnen leggen op deze fraaie tekening van het interieur van het kamhuis van de voormalige Nutriciahoeve aan de Rokkeveenseweg 44. Zowel op de foto als links onderaan de tekening staat het kamhuis afgebeeld, dat wegens bouwvalligheid omstreeks 1980 is gesloopt. De Nutriciahoeve is gebouwd in 1850 in opdracht van mr. Pierre Louis Francois Blussé, die advocaat bij de Hoge Raad in Den Haag was. Hij verpachtte de boerderij jarenlang aan de familie Huijsman. In het contract was opgenomen dat de eigenaar bij bezoek aan de boerderij gebruik mocht maken van de grote voorkamer, alsmede van de stallen. Op het land mocht nooit ofte nimmer vlas, suikerpeen of mosterdzaad worden verbouwd. De boerderij heette na de dood van de advocaat in 1909 Blusséhoeve, welke naam in 1916 veranderd werd in Nutriciahoeve. De fabriek van melkproducten kocht het bedrijf om in de eigen melkbehoefte te kunnen voorzien. Vanaf de jaren dertig werd het huis en het land verpacht aan de familie C.F. Westerman. Sinds 1979 is het pand eigendom van de heer F.R. de Bruijn. Hij verkoopt hier antieke meubels en andere voorwerpen onder de naam 'The Swan'.

**Antiek
„the Swan”**

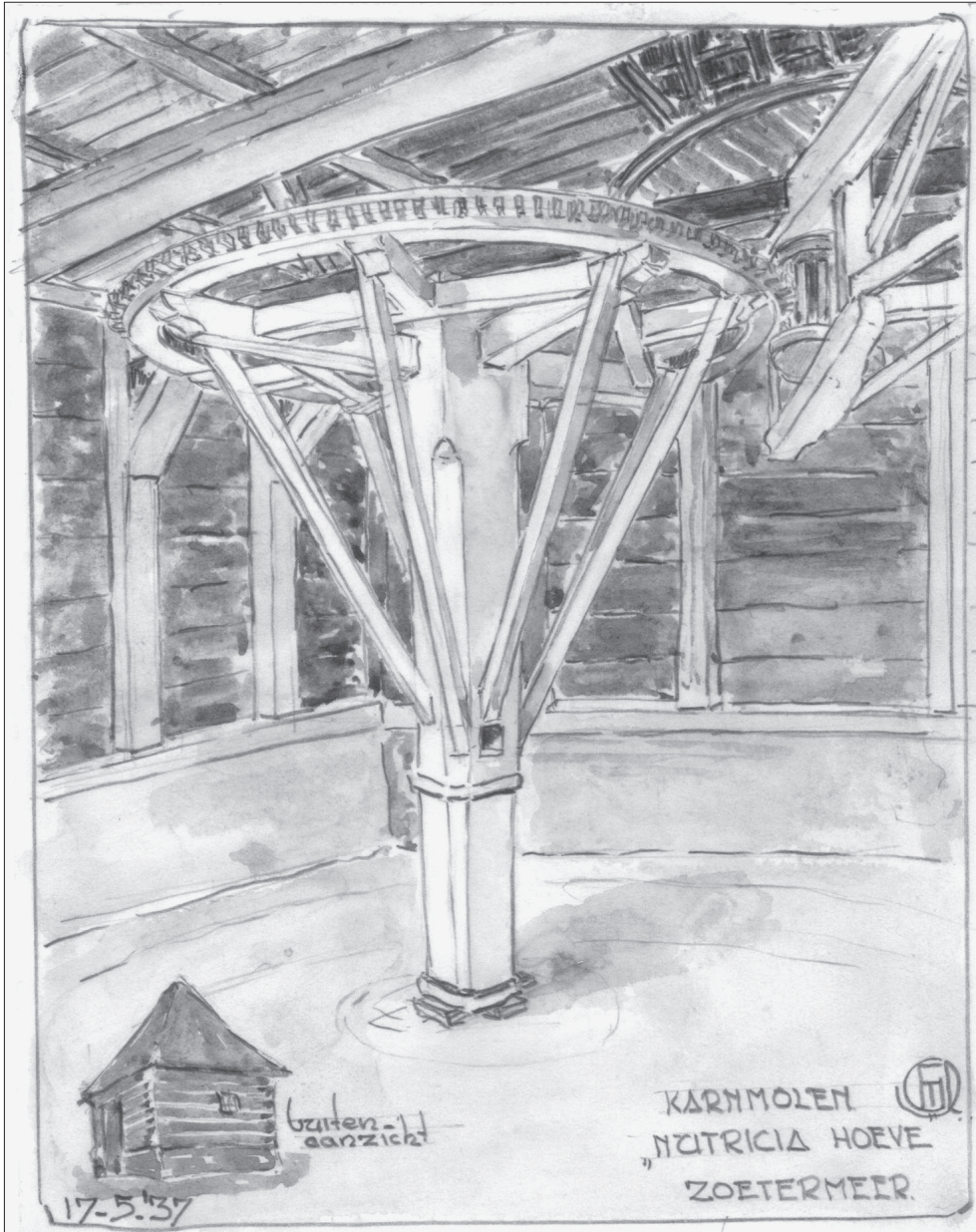

**Boerderij met antieke
meubels**

geopend van 10.00 tot
18.00 uur,
vrijdag tot 21.00 uur

Rokkeveenseweg 44,
Zoetermeer (wijk 12)

tel. 079 - 331 60 23

Gratis lid tot 2000!

Het Historisch genootschap Oud Soetermeer is op vele manieren actief in Zoetermeer. Alle activiteiten hebben als doelstelling het onderzoeken, behouden en uitdragen van de historie van Zoetermeer.

In dit licht is het niet alleen van belang dat veel mensen hier actief mee bezig zijn, maar ook dat veel mensen dit 'doel' steunen. Dit kan door een lidmaatschap van de vereniging. Momenteel zijn er al ruim 1.000 mensen in en buiten Zoetermeer die hier een steentje aan bijdragen.

Dit is echter niet genoeg. Om het Historisch genootschap nog slagvaardiger te laten opereren en invloed te geven zijn meer leden nodig. In het kader van het 50-jarig jubileum is hiervoor een speciale actie bedacht die de nieuwe leden én de leden die nieuwe leden aanbrengen nog eens extra belonen.

Iedereen die nú lid wordt van het Historisch Genootschap hoeft pas vanaf 1 januari 2000 te betalen. U ontvangt dan direct een katoenen tas van Oud Soetermeer met daarin:

- Een exemplaar van de uitgave 'Gebundeld verleden'
- Een afdruk van de historische kaart van de polder Palenstein
- Het meest recente exemplaar van 't Seghen Waert
- Informatie over alle werkgroepen
- Uw lidmaatschapspas waarmee u op vele plaatsen in Zoetermeer korting krijgt, zoals in Molen de Hoop en het Stadsmuseum in 't Oude Huis.

Deze aanbieding geldt óók wanneer u gezinslid wordt. Bovendien ontvangt u wanneer u, als lid van het Historisch genootschap een nieuw lid aanbrengt, een speciaal ontworpen katoenen tas van Oud Soetermeer!

AWZ Inloopmiddagen

Iedere eerste zondag van de maand houdt de archeologische werkgroep Zoetermeer een inloopmiddag op 't Oude Huis. Op deze middag kunnen alle geïnteresseerden de werkgroep bezoeken om uitleg te krijgen over alle facetten van de archeologie. Ook wanneer u een leuke vondst heeft gedaan kunt u langs komen om uw oude scherven of botten te laten onderzoeken door een archeoloog.

Een bezoekje is zeer de moeite waard! In de krant vindt u altijd een vooraankondiging. Voor specifieke vragen kunt u ook contact opnemen met de voorzitter van de werkgroep, Ben van der Ven, tel. 342 79 91

Contributie

Bij het vorige nummer vond u 2 acceptgirokaarten voor het betalen van de contributie en een eventuele donatie. De meeste leden hebben hun contributie al voldaan, maar enkelen nog niet. De penningmeester verzoekt deze mensen hun contributie zo spoedig mogelijk te voldoen. Alvast hartelijk dank hiervoor!

Bloembinderij

DENOBEL

voor al uw

- a Relatiegeschenken
- a Bloemdecoraties
- a Smaakvolle boeketten
- a Bruidswerk
- a Rouwwerk

Dorpsstraat 86k, Zoetermeer, telefoon (079) 316 93 11

De adverteerders en de hierna genoemde bedrijven maken het met hun financiële steun mede mogelijk dit blad uit te geven.

Van As Makelaardij bv

Eerste Stationsstraat 61, tel. 079-316 44 45

'De Gulle Bottelier' Boonekamp

Dorpsstraat 130, tel. 079-316 38 02

Bouwmarkt De Bouwhof

Bleiswijkseweg 1, tel. 079-331 07 00

Cammeraat IJzerwaren

Eerste Stationsstraat 48, tel. 079-316 37 31

Carrosseriefabriek Joost Lambou bv

Koperstraat 40, tel. 079-363 44 44

Het Fluitschip historisch onderzoeks- en adviesbureau, tel. (079) 316 78 46

Henneken Radio en TV

Den Hoorn 7, tel. 079-316 24 90

Linhout Foto Video

Dorpsstraat 68, tel. 079-316 30 84

Van Oosterom Schoen en Mode

Dorpsstraat 107, tel. 079-316 30 29

Poelier P.J. Osseman

Dorpsstraat 86-J, tel. 079-316 44 86

Roos Kantoorboekhandel

Dorpsstraat 155, tel. 079-316 35 80

Rooskleurig

Dorpsstraat 165, tel. 079-316 60 09

Rové Verlichting

Dorpsstraat 198, tel. 079-316 64 88

Schoenen Van Veen

Dorpsstraat 83, tel. 079-316 31 65

Slagerij Vollebregt

Dorpsstraat 127, tel. 079-316 35 25

Personenvervoer Van der Slik

Blauwroodlaan 296, tel. 361 61 61

Veenstra promenade Juwelier

Promenade 254, tel. 079-341 14 96

Verlaan Verfspecialzaak

Vlamingstraat 5, tel. 079-316 34 76

Van Waaij Wonen

Woonhart Europaweg, tel. 079-343 53 30

Op oude historische grond
waar ooit het huiste Palenstein stond
staat nu — en u voelt er zich thuis —
het Soetermeersche Koffiehuys

† Soetermeersche Koffiehuys, Dorpsstraat 108, tel. (079) 316 9064

Het avontuur begint bij Dump van Herwijnen

Voor alles wat met avontuur te maken heeft
moet je bij Van Herwijnen zijn.
Dus kom naar de Dorpsstraat 66
voor een complete uitrusting!
Zowel voor jouw actieve hobby
of jouw actieve vakantie!

Een compleet assortiment

Aantrekkelijk geprijsd

Ook voor campingsport,
messen, overlevingssets...

tenten
dartsport
klimsport
schietsport
vrijtijdsleding
kampeerartikelen
camping-gaz dealer
berg/wandelschoenen

dump
van Herwijnen
SINDS 1891

Dorpsstraat 66 Zoetermeer Telefoon 079 - 3163551